

Persbericht FRA
Wenen, 23 oktober 2017

Eerbiediging van de grondrechten bij surveillance schept meer vertrouwen en biedt meer veiligheid

Hervormingen van de surveillancewetgeving hebben de transparantie verbeterd, maar er zijn betere controles nodig als tegenwicht tegen de bevoegdheden van inlichtingendiensten, zo wordt geconcludeerd in een nieuw rapport van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA). Het rapport laat zien dat een duidelijk wettelijk kader, robuuste waarborgen en effectief toezicht nodig zijn om de veiligheid en de eerbiediging van de grondrechten te verbeteren.

"Grondrechtenbescherming en nationale veiligheid zijn niet onverenigbaar met elkaar; surveillancesystemen die de mensenrechten respecteren werken bijvoorbeeld beter," zegt de directeur van het FRA, [Michael O'Flaherty](#). *"Het respecteren van privacy en gegevensbescherming vergroten het vertrouwen in inlichtingendiensten, verbeteren het proces van gegevensverzameling en -analyse, en versterken uiteindelijk de nationale veiligheid."*

Het tweede rapport over [Surveillance door inlichtingendiensten: waarborging van de grondrechten en rechtsmiddelen in de EU](#) van het FRA verkent de wettelijke veranderingen die hebben plaatsgevonden sinds de publicatie van het vorige verslag in 2015, en bevat voor het eerst ook de zienswijzen van inlichtingendeskundigen en -analisten zelf om te zien hoe deze wetgeving uitpakt in de praktijk.

Veiligheidsdreigingen en nieuwe technologieën hebben geleid tot een aantal ingrijpende hervormingen van surveillancewetten. Hoewel de hervormde wettelijke kaders duidelijker zijn, zijn ze doorgaans nog steeds te complex, waardoor ze onzekerheid scheppen over de bevoegdheden en mandaten van inlichtingendiensten. Dit vraagt om sterkere waarborgen op het gebied van gegevensbescherming en privacy.

De rechterlijke macht, gespecialiseerde deskundige organen, parlementaire commissies en gegevensbeschermingsautoriteiten spelen een cruciale rol in het toezicht op het werk van inlichtingendiensten. Zoals in het rapport wordt opgemerkt, worden ze echter gehinderd door een gebrek aan toegang tot informatie, en door beperkingen in bevoegdheden, macht om bindende besluiten te nemen, technische knowhow, middelen en onafhankelijkheid. Dit duidt op de noodzaak van onafhankelijk toezicht met voldoende bevoegdheden. Deze bevinding is ook van toepassing op internationale samenwerking tussen inlichtingendiensten, waar de waarborgen en het toezicht zwakker zijn.

Ook moet worden gezorgd voor volledige samenwerking en complementariteit tussen de verschillende toezichthoudende organen, zodat alle surveillancefasen continu gedekt zijn: van toestemming tot uitvoering.

Omdat het ingewikkeld is om de juiste hulp te vinden en er zoveel geheimzinnigheid rond inlichtingenwerk bestaat, is het voor personen van wie rechten zijn geschonden moeilijk om een effectief rechtsmiddel aan te wenden. Daar komt bij dat veel niet-gerechtigde hulpinstanties vaak onvoldoende expertise in huis hebben om inlichtingenkwesaties te behandelen, en de onafhankelijkheid en bevoegdheden missen om onderzoek te verrichten, materialen in te zien of bindende besluiten uit te vaardigen.

Enkele lidstaten hebben echter oplossingen gevonden waarmee slachtoffers verhaal kunnen halen bij gespecialiseerde rechters die inzage in vertrouwelijke informatie kunnen krijgen.

In het rapport wordt de [juridische analyse van het FRA uit 2015](#) geactualiseerd en aangevuld met bevindingen uit meer dan 70 interviews met deskundigen uit zeven EU-lidstaten: België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Zweden.

Voor meer informatie, zie de bijbehorende [Q&A](#) of neem contact op met: media@fra.europa.eu / Tel. +43 1 580 30 642.

Informatie voor de redactie:

Het FRA is het onafhankelijke EU-orgaan dat [assistentie verleent en expertise op het gebied van grondrechten verstrekt](#) aan de EU en haar lidstaten.